

Kako si je mali Peterček razlagal podobo svetega Martina.

V tisti duhovniji, kjer je bil Peterček rojen in krščen, stoji v župnijski cerkvi na velikem altarju velik kip sv. Martina: na prelepem konju sedi junašk vojščak s čelado in šopom in s črnimi brkami. Z bliščečim mečem presekava svoj plašč. Pri nogah iskrega konja pa čepi ubog berač v cunje zavit.

Ko je bil Peterček še zeló majhen, so ga njegova pobožna mati gostokrat s saboj v cerkev jemali. Ker so pa dobra mati navadno le tako dolgo molili, ter se tudi pred podobo Device Marije dokaj časa vselej mudili, se je otrok naveličal molitve ter si raje ogledoval prelepega konjika na velikem altarji. Za vsako najmanjšo stvarico preljubljenega vojščaka na konju je že vedel; a vendar se ga še ni naveličal ogledovati.

Nekega dne, ko gresta z materjo spet tako sama nazaj iz cerkve in mora Peterček zmiraj po tri stopinje delati za eno materno, povzdigne deček zvedavo svojo glavico po koncu in pravi: »Mati, zakaj pa jezdec v naši cerkvi zmiraj na miru stoji in zakaj noče skozi okno na cesto ven jahati?«

Mati mu odgovorijo: »Imaš pa že spet taka otročja vprašanja. To je le podoba, podoba svetega Martina, ki je bil vojščak, jako dobrotljiv in pobožen mož, zdaj je gori v nebesih. — Le počakaj, ti bom o svetem Martinu še več povedala, ko prideva na pravi prostor — do počivališča.«

Dečku se pot veliko predolga zdi, večkrat mater popraša: »Mati, ali je že tukaj pravi prostor? Ali bomo kmalo prišli do počivališča?« Slednjič prideta iz gozda in mati se vsedejo na kamen, ki je po svojem dobrodejnem poslu, ki ga je sto in stokrat opravljal trudnim potnikom, dobil ime »počivališče«. Ko pa nočejo kar precej obljube spolniti, nestrpljivi deček zopet opomni: »Ali ste že pozabili, kaj ste obljubili, — da boste povedali o tistem vojaku na konju, ki je v naši cerkvi, o svetem Martinu?« — »Nisem pozabila ne, ljubo dete; le počakaj, da nekoliko k sapi pridem, bom precej po-

vedala. O, to je lepa in podučljiva dogodba. Zdaj malo tako dobrih ljudi okrog jaha ali hodi, kakor je bil sveti Martin, da bi tako usmiljeno srce imeli do revežev, kakor ga je imel ta svetnik. — Kako je v pozni jeseni mraz po naših pašnikih, kajne Peterček, to sam le predobro veš, ker si lani skoro ozebel v roke in noge. Glej, taka pustinja je bila tam, kjer je vojniki sveti Martin nekoč jahal v pozni jeseni zvečer. Tla so bila že vsa zmrzla in trda, da so kar odmevala konjska kopita. Sneg tudi ni prizanašal. Noč se bliža, konj dirja skozi pusto samotno, jezdec se zavija tesno v svoj plašč, da bi ga ne zeblo. Kar zagleda tam pri cesti berača, ki se ves utrujen naslanja na kamen, v raztrgano jopico oblečen se mraza ves trese in z prežalostnim očesom pogleduje lepega jezdeca, proseč usmiljenja in pomoči. Jezdecu se mož v srce smili, ne more jahati dalje, marveč konja hitro ustavi in se ljubeznjivo sklone proti beraču rekoč: »Oj, preljubi moj starček, kaj pa naj vam dam? Srebra in zlata nimam, in mojega meča ne morete rabiti. Kako naj vam pomagam?« Zdaj pobesi berač svojo sivo glavo globoko na razgalene prsi in milo vzdihne. Vojak pa potegne plašč z ramé, zagrabi sabljo in ga preseka na dvoje. Polovico plašča spusti doli na tresočega se starčka rekoč: »Vzemite za ljubo to, moj ubogi bratec!« Drugo polovico pa si ovije tesno okrog života, kolikor se dá, in veselo odjaha.«

Tako so sinku pripovedovali mati, ne sicer učena, a preblaga ženica, zlahtni biser hribovske vasi. Bistroumnemu otroku so šle te besede tako do srca, da ga v sredi poletja skoro mraz stresne in se nehoté bližje k materi pritisne, kakor bi se hotel pogreti.

»Le počakaj, Peterček«, nadaljujejo mati; »še nisem pri kraji. Zdaj sicer veš, kaj pomeni v cerkvi jezdec na lepem konju, a tega pa še ne veš, kaj se je potlej zgodilo. — Ko je potlej sveti Martin doma na trdi postelji prav mirno spal, pride ravno tisti berač k postelji, se mu ljubeznjivo nasmeje in mu pokaže polovico podarjenega plašča, pokaže rane in svoj obraz, ki pa zdaj ni bil več star in užaljen, marveč kakor solnce lep in bliščeč. Oni berač je bil sam Bog, Jezus Kristus! — Tako, Peterček, zdaj pa le odriniva dalje!«

Močno je ginilo nedolžnega Peterčka to materno pripovedovanje. Kjer je zdaj kakega reveža zagledal, takoj si je mislil, da je to tudi »berač svetega Martina« — sam ljubi Bog.

Ko prideta z materjo domov, moral je še Peterček iti za ovcami na bližnji pašnik. Pražnjo obleko, ki jo je imel le za v cerkev, sleče ter obleče vsakdanjo pastirsko, samo novo jopico sme še imeti, ker se mu tako lepo poda. Mati pa gredó po svojih opravilih. — Nedolžnemu pastirčku zdaj pri ovcah le vedno po glavi hodi zgodba svetega Martina. Večkrat se ozre tje proti cesti, če ne bo znabiti od kod prijahal prelepi konjik. Če pa že junaškega vojščaka na konji ne bo, morebiti se bode vendar-le prikazal — berač njegov.

Vendar otroci hitrejšje spreminjajo misli in vtise, kakor mi odrasli. Tudi naš pastirček polagoma pozabi lepega jezdeca, veselo jame žvižgati in peti, potlej kamenčke proti oblakom metati itd. Toda mahoma se mu zopet obudi z vso silo mlade domišljije spomin prelepe zgodbe svetega Martina in njegovega berača. Glej, tam ob skali z mehkim mahom obraščeni sloni star, sivolas, zeló slabo oblečen mož! Deček obstane, le za stopinjo si ne upa dalje, sapa mu zastaja, ker si misli: »Kaj pa, če je to berač svetega Martina!?»

Sirotek zdaj sam ne vé, kaj bi začel. Ako je to Bog sam v podobi berača, misli sam pri sebi, mu moram vendar kaj dati. Če pa domu letim mater poklicat, da bi prišli pogledat in mi povedat, kako mi je soditi in kaj storiti, bi mi ta čas morebiti berač že ušel, in to bi bilo sramotno in napačno zame. Jaz bi dejal, da mora gotovo tisti biti, saj je bil nekakšno ravno tak, ko ga je pobožni vojščak srečal.

Zdaj pa le urno na delo! Nekaj stopinj se pomakne nazaj in prav tiho, da bi ga berač poprej ne spazil, — potegne raz sebe svoj jopič, — potegne iz žepa svoj pisani, ob rob domače peči dobro nabrušeni »pipček«, — stisne jopico med kolena in začne deliti, kar moč pravično na dva enaka dela. Na to se prav tiho splazi do berača, ki se mu vidi, da dremlje ali celó spi, in vrže mu k glavi polovico svoje »kamižolice«, ter natihoma, — kar v mislih reče: »Na, vzemi za ljubo to,

moj ubogi bratec!« Drugo polovico dne pod pazduho, gleda še nekaj časa na spečega reveža, potlej pa žene počasi ovce proti domu.

Po noči, tako si misli, bo prišel in videli ga bodo oče in mati, in če bode hotel pri nas ostati, mu bomo že prav lepo pripravili tam v izbici, kjer je moj lepi altarček. Dolgo ne more zaspiti, tako mu je bil ta dan razburil mlado domišljijo. Toda zastonj je čakal, tako željno pričakovanega ni bilo.

Zjutraj na vse zgodaj, ko je bil Peterček še v postelji, druga družina pa že pokoncu, pride star mož (navadno so mu rekli »Gobovec«, ker je gobe nabiral in prodajal) in prinese Peterčkovemu očetu ono polovico »kamižolice«, ki jo je bil včeraj podaril. Nejevoljen pripoveduje, kako je ovčar Peterček sinoči iz hudobnosti svoj jopič prerezal in polovico njemu na glavo vrgel, ko je ves utrujen počival tam na pašniku.

Na to pridejo oče prav tiho k Peterčkovi postelji in eno roko drže za hrbtom ter zakličejo: »Peter, ali mi boš brž povedal, kje imaš svojo lepo jopico?« — Tihi prihod, roka na hrbtu pa trda beseda — vse je napovedovalo hude reči. Peterčku se takoj raztegne obraz in debele solze se vsujejo po njem; samega strahu komaj spregovori: »Oh, oče, odpustite; jaz sem res mislil, da sem Bogu dal jopico!«

Toda še ostrejšše besede mora slišati: »Tacega norca, kakor si ti, Peterček, ne ozdravi nobeno drugo zdravilo kakor brezovo olje«. In ko se ob enem tudi roka z brezovko prikaže izza očetovega hrbta, zažene ubogi ovčarček tako presunljiv jok, da se na dalječ razlega.

Mati brž prihitijo v hišo. Sicer niso imeli navade, dečka zagovarjati in braniti, kadar so mu oče odločili kazen; danes pa primejo očeta za roko in pravijo: »Nikar ga ne tepi za to; jopico bom kmalo spet zašila, ti pa pojdi malo z menoj venkaj, imam ti nekaj posebnega povedati!« — In zunaj, da ni otrok slišal, povedo vso dogodbo včerajšnjega dneva in razodevajo veliko veselje, da je Peterček tako milega srca in pristavijo: »Ne, zavoljo nedolžnosti mi ga pa res ne boš tepel; kaznuj ga zarad hudobije, če bo treba; to pa je storil iz same otročje priprostosti in prepričana sem, da je bil

Jezus sam vesel tega dejanja, saj je še mene do srca ginilo«.

Pri zadnjih besedah si z robcem solze obrišejo kakor v potrjenje tega, kar so rekli. In še-le, ko se jim oko posuši, gredó nazaj k Peterčku in ga potolažijo rekoč: »Nikar se ne boj; nič žalega se ti ne bo zgodilo. To je že prav, da si hotel jopico Bogu darovati; pa čakaj, dala jo bova sosedovemu Tončku, ta je tudi zelo potreben. In sveti Martin je že dobro vedel, kaj je Kristus učil: »Karkoli ste najmanjšemu bratu mojemu storili, to ste meni storili!« Zelo rada vidim, da si dober do revežev; vendar dokler si še majhen, le raje mene vprašaj ali pa očeta, kadar meniš kaj dati, da te kdo ne goljufa, ker še ne poznaš ljudi! — No, zdaj pa le brž po koncu, da se napraviš in obmoliš — bo kmalo kuhano!«

Trije metuljčki.

Bili so trije metuljčki, eden bel, eden rudeč in eden rumen; veselo so se igrali ob solnčnem svitu in radoštno letali od cvetlice do cvetlice. Nič se niso naveličali, tako dobro se jim je zdelo. Nenadno pa se ulije dež in jih zmoči. Deža se močno vstrašijo in hočejo domov zleteti, toda hišna vrata so zaklenena pa ključa ne morejo dobiti. Zato morajo pod milim nebom ostati in so čedalje bolj premočeni. Zdaj letijo k rumeno in rudeče pisani tulipi in pravijo: »Tulipica, odpri nam nekoliko svoje cvetje, da se skrijemo in ne bomo mokri.« Tulipa pa odgovori: »Rumenemu in rudečemu že odprem, za belega pa ne maram.« Toda oba, rudeček in rumenček pravita: »Ne, če ne vsprejmeš najinega bratca, belčka, pa nočeva pri tebi ostati.« Deževalo je pa še čedalje hujše, in zdaj letijo k liliji in pravijo: »Ljuba lilija, odpri nam nekoliko svoje cvetje, da se ne premočimo«. A lilija odgovori: »Lepega belčka že vsprejmem, ker je ravno tak kakor jaz, za vaju dva pa ne maram«. Na to reče belček: »Ne, če mojih bratcev ne vsprejmeš, pa še jaz nočem k tebi. Raje smo vsi skupaj mokri, kakor da bi drug družega zapustili.« Potem odletijo.